

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/49/2023
Identifikačné číslo spisu:	6122010471
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6122010471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Dušana Szabóa v trestnej veci obvineného S. T. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 14. augusta 2023 v Bratislave dovolanie obvineného S. T., podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Andreja Staroňa, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. januára 2023, sp. zn. 5To/146/2022, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. sa dovolanie obvineného S. T. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom zo 4. októbra 2022, sp. zn. 7T/23/2022, uznal obvineného S. T. za vinného z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe tam uvedenom.

Za to súd obvinenému uložil podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 1 Tr. zák. a § 46 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a § 50 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienene odložil na skúšobnú dobu 12 mesiacov.

Podľa § 51 ods. 3 písm. b) Tr. zák. súd obvinenému počas skúšobnej doby uložil obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd uložil obvinenému povinnosť nahradiť poškodenému H. Y. škodu vo výške 4.368,- Eur a poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s., škodu vo výške 3.387,81 Eur.

Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal obvinený S. T. v zákonom stanovenej lehote odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 17. januára

2023, sp. zn. 5To/146/2022, rozhodol tak, že postupom podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného S. T. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 27. apríla 2023 podal obvinený S. T. dovolanie, v rámci ktorého uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolanie nebolo podané prostredníctvom obhajcu, a teda nespĺňalo nevyhnutnú náležitosť v zmysle ustanovenia § 373 ods. 1 Tr. por., bol obvinený v zmysle § 373 ods. 3 Tr. por. samosudkyňou okresného súdu o tejto skutočnosti poučený a vyzvaný, aby tento nedostatok odstránil a zvolil si obhajcu, resp. požiadal o jeho ustanovenie. Následne bol obvinenému 11. mája 2023 ustanovený obhajca JUDr. Andrej Staroň.

Dňa 2. júna 2023 obvinený podal kvalifikované dovolanie prostredníctvom svojho ustanoveného obhajcu JUDr. Andreja Staroňa, v ktorom uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por. V rámci odôvodnenia podaného dovolania obvinený uviedol, že považuje za vecne nesprávne neposúdenie jeho konania ako konania v nutnej obrane podľa § 25 Tr. zák., v intenciách čoho argumentoval nesprávne vyhodnoteným dokazovaním zo strany okresného súdu. V ďalšej časti podaného dovolania obvinený opätovne poukázal na skutkový stav, a síce na fabrikáciu skutku zo strany orgánov činných v trestnom konaní, na výpovede jednotlivých svedkov, s ktorých vyhodnotením polemizoval. Taktiež spochybnil závery znaleckého posudku, ktoré nepovažuje za vierohodné. Rovnako tak obvinený namietal, že orgány činné v trestnom konaní dostatočným spôsobom neobjasnili mechanizmus a spôsob vzniku zranení poškodeného H. Y..

V ďalšej časti odôvodnenia podaného dovolania obvinený argumentoval, že okresný súd pri formálnom výklade pojmu nutná obrana opomenul, že táto musí byť pre jej úspešnosť intenzívnejšia a že jej prípadné následky znáša útočník. Odôvodneniu napadnutého uznesenia krajského súdu obvinený vytkol, že sa len stroho vysporiadal s jeho odvolacou argumentáciou a v prevažnej miere prevzal a stotožnil sa s argumentáciou okresného súdu, uvedenou v odvolaní napadnutom rozsudku. Následne obvinený rozsiahlo argumentoval k podmienkam nutnej obrany, k otázke putatívnej nutnej obrany, excesu z nutnej obrany a pod., čo sú však skutočnosti súdu, v zmysle zásady iura novit curia, známe. Taktiež obvinený napádal v podanom dovolaní aj nesprávne ustálený priebeh skutkového deja, v ktorého rámci poukázal na ním tvrdené rozpory vo výpovediach jeho, poškodeného a svedka J..

Záverom odôvodnenia dovolania obvinený uviedol, že v prípravnom konaní sa orgány činné v trestnom konaní dopustili viacerých procesných pochybení, a síce že v zápisnici o výsluchu obvineného bol uvedený iný dátum (namiesto 14.05.2021 bol uvedený dátum 28.05.2021) a že prokurátorka Okresnej prokuratúry Banská Bystrica vydala 6. septembra 2021 opatrenie, pričom ale podľa názoru obvineného mala rozhodnúť uznesením podľa § 230 ods. 3 Tr. por., ktoré mu malo byť doručené, ale nebolo.

Na podklade skutočností vyššie uvedených preto obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por. a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. januára 2023, sp. zn. 5To/146/2022, a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo 4. októbra 2022, sp. zn. 7T/23/2023, zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Banská Bystrica, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného T. sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej aj „prokurátorka“) podaním z 29. júna 2023 konštatujúc, že obvineným uplatnené dovolacie dôvody nie sú dané. Obvinený napádal v podanom dovolaní najmä skutkové zistenia súdov prvého a druhého stupňa, čo však nie je zákonný dovolací dôvod podľa § 371 Tr. por. Prokurátorka uviedla, že dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom tak, ako ho ustálil okresný súd, s ktorého závermi sa stotožnil súd odvolací. Prokurátorka je toho názoru, že krajský súd postupoval správne a v súlade so zákonom, keď sa stotožnil so zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa. V trestnom konaní boli vykonané všetky potrebné a dostupné dôkazy v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por.

Pokiaľ ide o opatrenie vydané dozorujúcou prokurátorkou zo 6. septembra 2021, toto bolo vydané po

previerke vyšetrovacieho spisu s tým, že podľa § 230 ods. 2 písm. a) Tr. por. bol pokynom usmernený postup povereného príslušníka Policajného zboru. V danom prípade nešlo o postup podľa § 230 ods. 2 písm. d) Tr. por., teda o vrátenie veci, z čoho vyplýva, že v takom prípade sa pokyn obvinenému nedoručuje. Dozorujúca prokurátorka teda v danej veci nepochybila. Záverom svojho vyjadrenia prokurátorka uviedla, že o termíne preštudovania spisu bol obvinený upovedomený zákonným spôsobom.

Na základe vyššie uvedeného preto prokurátorka navrhla, aby dovolanie obvineného bolo odmietnuté na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por., nakoľko je zrejmé, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por. nie sú dané.

Vyjadrenie prokurátorky bolo 30. júna 2023 zaslané na vedomie obvinenému S. T., ako i jeho obhajcovi JUDr. Andrejovi Staroňovi, ktorí k vyjadreniu prokurátorky do termínu konania neverejného zasadnutia dovolacieho súdu nezaujali žiadne stanovisko.

Dovolanie obvineného S. T. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom bolo 7. júna 2023 riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie o podanom dovolaní.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolanie obvineného spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov [§ 372 ods. 1 Tr. por.], prostredníctvom obhajcu [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.], na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.] a splňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti [§ 374 Tr. por.]. Zároveň ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Rovnako najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že v dovolacom konaní je (okrem výnimky uvedenej v § 385 ods. 2 Tr. por.) viazaný rozsahom a obsahom dovolateľom uplatnených námietok [R 120/2012-I]. Viazanosť dovolacími dôvodmi teda na strane jednej limituje rozsah prieskumnej právomoci dovolacieho súdu, na strane druhej ale „zaťažuje“ aj samotného dovolateľa (zastúpeného profesionálnym obhajcom z radov advokátov), ktorý svoje výhrady musí koncipovať spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo vlastne konajúcim súdom vytýka (uvedené má potom súvis s preskúmvaním podmienok podľa § 371 ods. 4, ods. 5 Tr. por.).

Pokiaľ ide o obsahovú stránku podaného dovolania, najvyšší súd upozorňuje, že z väčšej časti obvinený v dovolaní uvádza len skutkové okolnosti a uvádza skutočnosti tvrdené už v rámci podaného odvolania, ktoré však súdom druhého stupňa boli náležite zodpovedané a s ktorými námietkami sa krajský súd

dostatočným a argumentačne správnym spôsobom vysporiadal.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Tr. por.). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu [R 7/2011].

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a síce pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach, vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd závažné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., a síce rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, možno úspešne uplatňovať len v takých prípadoch, keď zistené porušenie zákona svojou povahou a závažnosťou zodpovedá porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nesprávny procesný postup pri získaní alebo vykonávaní dôkazov tak môže viesť k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu iba vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda vtedy, ak odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje.

V tejto súvislosti treba ešte doplniť, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Konajúci súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené obvineným, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov trestnej veci uvádzaných obvineným. Rozhodnutia okresného a krajského súdu, ktoré z hľadiska obsahu ich odôvodnenia tvoria jednotu, uvedené kritéria spĺňajú.

Do obsahu uvedených práv však nepatrí právo obvineného, aby sa konajúci súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. najvyšší súd stabilne judikuje, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Pokiaľ ide o konkrétne dovolacie námietky obvineného vo vzťahu k uplatneniu jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., najvyšší súd uvádza, že napriek explicitnej zákonnej dikcii neumožňujúcej preskúmavanie a zmenu správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu dovolacím súdom, obvineným uplatnené námietky sú z väčšej časti postavené práve na jeho spochybňovaní.

Vychádzajúc z týchto úvah dovolací súd konštatuje, že námietky, ktoré obvinený predostiera, sa týkajú hodnotenia skutkového stavu, do ktorého dovolací súd s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže. Ani dovolateľom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., keďže pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. [R 14/2015-III].

Pokiaľ ide o dovoláciu argumentáciu týkajúcu sa nesprávneho zhodnotenia okolností vylučujúcej protiprávnosť činu v konaní obvineného, najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia poukazuje na vyčerpávajúcu a podrobnú argumentáciu okresného súdu v jeho rozsudku (s. 9 a nasl.) zo

4. októbra 2022, sp. zn. 7T/23/2022, v rámci ktorej okresný súd uviedol, že „Je nutné zdôrazniť, že beztrebnosti podľa § 25 Trestného zákona sa nemôže dovolávať ten, kto sa pri obrane neobmedzí na odvracanie útoku, ale podnikne ďalšie útočné činy, neodôvodnené výlučne nutnosťou obrany, eventuálne kto sa dá s útočníkom do vzájomnej potýčky, čím u neho už nemožno hovoriť o obrane, ale o „porátaní sa s útočníkom“. O nutnú obranu teda nepôjde v prípadoch, kedy sa útok už fakticky skončil, alebo ak páchatel reaguje na útok takým spôsobom, že útok v skutočnosti opláca, a nie odvracia. (...) Z priebehu skutku popísaného samotným obžalovaným je zrejmé, že obžalovaný poškodeného opakovane päsťou udieral do oblasti hlavy a tváre, a to už aj v čase, keď si poškodený oboma rukami držal tvár a obracal sa k obžalovanému chrbtom (teda už útok aktívne nevedol), pričom tento ho ešte navyše kopol (teda útok oplácal). Je nepochybné, že každý má právo brániť sa voči útoku inej osoby, hoci v danom prípade ani nebolo jednoznačne preukázané, že útočníkom bol poškodený. Je nutné zohľadniť, že nie každá obrana je nutnou obranou, najmä ak je celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, ako aj okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo obrancu. Z hľadiska škody sa primeranosť obrany posudzuje porovnaním škody, ktorá bola spôsobená útočníkovi, a škody, ktorá hrozila záujmu chránenému Trestným zákonom. Aká škoda hrozila a či škoda spôsobená útočníkovi nebola zrejme neprimeraná škode hrozacej z útoku, sa posudzuje podľa objektívnych okolností prípadu i podľa predstáv brániaceho sa odôvodnených týmito objektívnymi okolnosťami. O nutnú obranu nepôjde tiež tam, kde útok už fakticky skončil, alebo keď páchatel reaguje na útok takým spôsobom, že útok v skutočnosti odpláca, a nie odvracia (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Tdov 22/2013 zo dňa 04. 06. 2014). V danom prípade z rozsahu zranení poškodeného možno uzavrieť, že obžalovaný nekonal v nutnej obrane. Je prirodzené, že v prípade trvajúceho alebo hrozaceho útoku obranca pristúpi k obrane, ktorá musí byť intenzívnejšia ako útok na to, aby bola efektívna. Hoci v prípade nutnej obrany sa (na rozdiel od krajnej núdze) nevyžaduje subsidiarita konania, toto nemôže viesť k automatickej konštatácii, že v prípade čo i len hrozaceho útoku je možné použiť akúkoľvek obranu. Táto obrana môže byť neprimeraná, dokonca aj zjavne neprimeraná, no je vylúčená, ak je celkom zjavne neprimeraná útoku. Práve obrane celkom zjavne neprimeranej útoku nasvedčuje aj vyhlásenie obžalovaného, že viackrát, nielen raz, udrhel poškodeného do oblasti tváre, ako aj fotodokumentácia zabezpečená do spisu, ktorá preukazuje opakované násilie vedené do tváre poškodeného, ktoré spôsobilo tak závažné poranenia, že tento bol na bežnom spôsobe života obmedzený a liečený dlhšiu dobu až cca 5 - 6 týždňov po skutku, teda nešlo len o „obyčajné ublíženie na zdraví“, ale už sa to blížilo k spôsobeniu ťažkej ujmy na zdraví. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje i skutočnosť, že obžalovaný je držiteľom (už obnoveného) preukazu o odbornej spôsobilosti SBS, čiže vedomosť o jeho sile, ako i spôsobe a následkoch vedeného útoku musela vyplývať i z tejto spôsobilosti.“

V súvislosti s namietanou skutočnosťou, že krajský súd sa z väčšej časti v rámci odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia obmedzil na prevzatie argumentácie a právnych záverov okresného súdu, najvyšší súd uvádza, že pokiaľ sa odvolací súd stotožní s právnymi závermi súdu prvého stupňa, nie je v rozpore so zákonom a s právom obvineného na spravodlivé súdne konanie, ak tieto závery okresného súdu prevezme do odôvodnenia svojho rozhodnutia. Nad rámec uvedeného najvyšší súd pripomína, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESĽP vo veci Helle v. Fínsko z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 - 60). Uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj druhostupňového súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Nemožno preto akceptovať argumentáciu obvineného v súvislosti s nedostatočným odôvodnením uznesenia krajského súdu, ktorý nie je povinný dávať explicitnú odpoveď na každú námietku odvolateľa, keďže odvolací súd je v rámci svojej revíznej kompetencie povinný preskúmať zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Pokiaľ odvolací súd zistí, že odvolanie nie je dôvodné, a teda rozsudok súdu prvého stupňa je skutkovo a právne správny, odvolanie postupom podľa § 319 Tr. por. zamietne, čím vysloví, že prvostupňové rozhodnutie je správne, a preto odvolaciemu súdu nemožno vyčítať prevzatie a stotožnenie sa s právnou argumentáciou rozhodnutia

súdu prvého stupňa.

Záverom, k námietke obvineného smerujúcej k napádaniu postupu orgánov činných v trestnom konaní v štádiu prípravného konania, najvyšší súd poukazuje jednak na vecne a právne správnu argumentáciu prokurátorky obsiahnutú v jej vyjadrení k dovolaniu obvineného, ale najmä na skutočnosť, že tieto námietky obvineného neboli uplatnené najneskôr v odvolacom konaní, a preto ich v súlade s § 371 ods. 4 Tr. por. nemožno použiť.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c, písm. g), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.